

De Vries

paar weken extra ons het totaalpakket van de afwegingen zouden opleveren, zou dat toch geen probleem hoeven te zijn als die afspraken al zo helder gemaakt zijn?

Staatssecretaris **De Vries**: Toen de Kamer verzocht om uitstel, is aangegeven welke extra kosten dat zou opleveren. Daarover heb ik aan de Kamer gerapporteerd, ook over de zaken die je dan weer zou moeten verkopen. Conform de vraag van mevrouw Peters heb ik vorige week ook geïnformeerd of verder uitstel nog mogelijk is. Daar heb ik een negatief antwoord op gegeven, maar ik herhaal dat er nog wel enige weken zijn. Ik ben ervoor om die te benutten als dat nodig is.

De heer **Pechtold** (D66): Zegt u nou dat er nog wel een paar wegen zijn? Wat zou uw voorstel zijn? Dat wil ik kunnen afwegen. Als u zegt dat u over een paar weken die geluidscijfers van het NLR wel heeft en bereid bent om het debat dan te voeren, dan moeten wij dat als Kamer afwegen. Als u zegt dat u die ruimte wel ziet maar dat het op een recesdag zou kunnen vallen, dan blijf ik daarvoor niet thuis. Ik hoop niet dat ze het horen.

Staatssecretaris **De Vries**: Laten wij het dan als volgt doen. Ik zal bij het NLR nog eens de precieze datum navragen waarop een en ander kan worden overlegd. Dan kunnen wij bezien of dat in het reces valt. Bij mijn weten is er morgen een procedurevergadering. Ik weet niet hoe snel wij dit kunnen navragen bij het NLR, maar dan kan de Kamer dit eventueel meewegen. De Kamer gaat over haar eigen vergadertijd en recessen.

De **voorzitter**: Zeker.

De heer **Pechtold** (D66): Als de geluidsgegevens dus binnen afzienbare tijd, voor het reces, beschikbaar zijn, zouden wij het AO dus ook kunnen verplaatsen naar dat moment. Dan kunnen alles samennemen en een afweging maken.

De **voorzitter**: De staatssecretaris gaat nu reageren op de motie van de heer Brinkman.

Staatssecretaris **De Vries**: De heer Brinkman houdt ook in zijn motie vol dat een keuze voor de testvliegtuigen de facto een keuze is voor de aanschaf van de rest van de JSF-toestellen. Nogmaals, dit betekent dat hij weinig waarde hecht aan zijn eigen standvastigheid. Ook als hij deel gaat uitmaken van een nieuwe regering, blijft hij blijikbaar vinden dat een besluit over de testtoestellen die consequentie moet hebben. Die draai leg ik graag vast, maar ik ontraad de motie toch maar.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Ik merk op dat de staatssecretaris heeft toegezegd dat hij ons informeert over het rapport. Met het oog op onze eigen planning stel ik voor dat hij dit morgenochtend voor 10.00 uur doet. Is dat een goed moment?

De heer **Pechtold** (D66): Er is nog een toezegging gedaan: mocht er deze week iets gebeuren, dan hoeven wij niet via de regeling een reactie van het kabinet te vragen.

De **voorzitter**: De staatssecretaris zal dan zelf het initiatief nemen om ons te informeren. Ik dank hem voor zijn antwoorden. De stemming over de motie is volgende week dinsdag.

De vergadering wordt van 17.23 uur tot 19.30 uur geschorst.

Voorzitter: Gerkens

Aan de orde is het **speddebat** over **internationale kinderontvoering**.

De heer **Teeven** (VVD): Voorzitter. Ik zie ook de ambtenaren die de minister komen assisteren de loge inlopen. Ik was al even bang dat zij niet zouden komen vanavond, want dat zou wellicht een slecht teken zijn geweest. Gelukkig is dat niet het geval.

Wij hebben een algemeen overleg gevoerd over internationale kinderontvoering in de week van 11 december 2008 en wij hebben een VAO gehad in de plenaire zaal met indiening van moties. Die moties zijn in stemming gebracht in de laatste week voor het kerstreces. Daarna hebben mijn fractie en de Kamer gewacht op een brief van de minister over de uitvoering van de zes moties. Wij constateren dat de motie op stuk nr. 23 wordt uitgevoerd door de minister. Mijn fractie kan instemmen met de wijze waarop deze wordt uitgevoerd, namelijk dat de procedure van cassatie in het belang der wet zal worden gekozen in plaats van die van de normale cassatie. Dat doet recht aan het dictum en de strekking van die motie.

Mijn fractie is buitengewoon teleurgesteld in brief van de minister van 7 april 2009 (30072, nr. 24). Wij vinden dat een aantal moties in het geheel niet en een aantal moties maar zeer ten dele worden uitgevoerd terwijl zij toch met een brede instemming van deze Kamer zijn aangenomen. Ik vraag mij in alle gemoede af – in die zin sta ik ook een beetje hier – hoe wij het de moeder van Noa, de moeder van Luna, de moeder van Anouk en de vaders en moeders van al die al die andere kinderen uitleggen die straks op grond van het Haags Kinderontvoeringsverdrag met soortgelijke problemen te maken krijgen als zij nu hebben.

Ik zeg niet dat er nooit sprake is van eigen schuld of dat het nooit voor een gedeelte aan de betrokkene zelf te wijten is. Ik zeg ook niet – dat zou ik ook niet van de minister willen vragen – dat de minister het verdrag niet respecteert. Het verdrag kent reciprociteit. Als wij iets aan andere landen vragen die dat verdrag hebben ondertekend en wij zelf dat verdrag niet uitvoeren, zou dat kunnen betekenen dat andere landen tegen Nederland zeggen dat zij daar in de toekomst niet aan mee gaan werken.

Wat wij wel zouden kunnen doen, is dat verdrag uitvoeren en tegelijkertijd een beleid voeren dat is gericht op het belang van het kind. Het belang van het kind moet wat ons betreft vooropstaan. In die zin begrijpt mijn fractie de brief van de minister van 7 april niet helemaal. Hij schrijft dat een korte procedure altijd in het belang van het kind is. Dat zou hij wat ons betreft nog eens moeten uitleggen vanavond. Mijn fractie denkt

De heer De Roon (PVV)

© M. Sablerolle – Gouda

namelijk dat een korte procedure lang niet altijd in het belang van het kind is.

Wij pleiten ervoor – de minister moet daar echt iets aan doen – dat de Nederlandse Centrale autoriteit (CA) zich gedurende de gehele procedure van teruggeleiding die op een bepaald moment wordt gestart in haar beleid inzet op een omgangsregeling met beide ouders van het kind.

Daarnaast moet de CA zich gedurende de gehele procedure inzetten voor het intrekken van een signalering ter aanhouding en opsporing, een buitenlandse signalering, van de verzorgende ouder/ontvoerder. Ik hoor de minister al vragen hoe de CA dat zou moeten doen. Dat kan bijvoorbeeld door contact op te nemen met een officier van justitie in Nederland die goede contacten heeft met het derde land waar het om gaat en die contact laten opnemen met het Openbaar Ministerie aldaar om te bespreken of daar niet op een andere manier mee kan worden omgegaan. Er moet gewoon praktisch worden nagedacht. Er moet niet alleen worden gekeken naar de letter van het verdrag, maar er moet echt worden geprobeerd om er iets aan te doen.

Het volgende punt waar de minister wat ons betreft naar zou moeten kijken – dat gaat in de praktijk meestal goed, maar dat zouden wij vanavond letterlijk moeten uitspreken – is dat er altijd wordt gewacht met de feitelijke teruggeleiding van het kind naar het derde land tot het hoger beroep is afgewikkeld.

Het laatste punt is het op de internationale agenda zetten van het onderwerp. De minister heeft daar inderdaad in zijn brief van 7 april iets over geschreven. Mijn fractie zou graag zien dat hij dat in EU-verband doet en niet in de beperkte omvang die hij nu noemt met een aantal landen.

□

De heer **De Wit** (SP): Voorzitter. Het heeft lang geduurd voordat de brief van de minister kwam naar aanleiding van de zes moties die de Tweede Kamer heeft aangenomen na debatten over internationale kindervervoering te hebben gevoerd. De brief is uiteindelijk namelijk op 7 april 2009 gedateerd. Ik vind en vond het antwoord teleurstellend op de vier kwesties die ik nu ga bespreken

en die merkwaardige overeenkomsten met het pleidooi van de heer Teeven vertonen.

In de motie op stuk nr. 17 over het belang van het kind staat dat het belang van het kind altijd moet worden gewogen voordat er sprake is van teruggeleiding. In het antwoord, in de brief, zegt de minister dat het Haags Kinderontvoeringsverdrag dat al doet, omdat daaraan het belang van het kind ten grondslag ligt. Dat is naar mijn idee niet voldoende, want het Haags Kinderontvoeringsverdrag gaat uit van het motto "eerst terug, dan praten". Dat is niet altijd in het belang van het kind. De voorbeelden die ons bijna dagelijks bereiken, zijn wat dat betreft overduidelijk. Wij hebben de minister via de motie gevraagd om bij de beslissing over teruggeleiding altijd het belang van het kind voorop te stellen. Ik heb in het debat vorig jaar ook verwezen naar de uitspraak van de Hoge Raad in de zaak Beau Boone. Daarin heeft de Hoge Raad expliciet het belang van het kind gewogen en een heel belangrijke rol laten spelen, zodanig dat het kind zelfs niet terug naar Australië hoefde. Ik heb ook gewezen op de interpretatie van het Europees Parlement van de verhouding tussen het Internationaal Kinderrechtenverdrag en het Haags Kinderontvoeringsverdrag, waarbij ook het Europees Parlement vindt dat het belang van het kind voorop dient te staan en het zwaarst dient te wegen. Ik vind dus dat dit voortaan explicieter dient te geschieden in dit soort beslissingen. Ik vraag de minister om uit te spreken wat hij hiervan bij nader inzien vindt.

Over de motie over de omgangsregeling merk ik op dat de Centrale autoriteit daarvoor een rol krijgt toebedeeld en heeft, maar daarachter gaat het grote probleem schuil dat de Centrale autoriteit in sommige gevallen in Nederland tegen de ouder optreedt die later vanwege zijn of haar verzoek om een omgangsregeling die zelfde Centrale autoriteit weer moet inschakelen. Dat is een heel moeilijk probleem. In de praktijk blijkt dat het heel vaak verkeerd gaat. Ik vraag de minister om ervoor te zorgen dat de Centrale autoriteit zich maximaal inspant voor het tot stand brengen van een omgangsregeling, liefst voordat een kind wordt teruggeleid, maar in ieder geval voor een omgangsregeling. Dat geldt ook voor de vrijwaring in de strafrechtelijke procedure waarom wij gevraagd hebben. Ook met het oog daarop verzoek ik om een maximale inspanning van de Centrale autoriteit in plaats van alleen maar de woorden: wij gaan het proberen.

Ik sluit mij gemakshalve aan bij wat de heer Teeven zojuist heeft opgemerkt over de schorsende werking van het hoger beroep. Wat ons betreft dient daarvan ook sprake te zijn indien iemand in Nederland in hoger beroep gaat.

□

De heer **De Roon** (PVV): Voorzitter. Ik ga in op de opmerkingen die de minister van Justitie in zijn brief van 7 april jongstleden heeft gemaakt over de moties waar mijn fractie voor heeft gestemd, te weten de moties op stukken nrs. 18, 20 en 22.

Over de motie op stuk nr. 18 merk ik op dat ik mij erin kan vinden dat de minister onderzoek wil doen naar draagvlak voor een eventueel internationaal onafhankelijk toezicht op een zo uniform mogelijke uitvoering van de verplichtingen uit het Haags Kinderontvoeringsverdrag. De minister heeft gesteld dat hij de Kamer

De Roon

hierover in het voorjaar van 2009 nader zou berichten. Wil de minister vandaag al iets gedetailleerder uiteenzetten hoe het daarmee staat? Is er al gebleken van enig draagvlak? Zo nee, wil hij dan uiteenzetten wanneer wij de resultaten van het verkennende onderzoek naar draagvlak mogen verwachten?

Voor wat betreft de moties op stukken nrs. 20 en 22 deel ik de teleurstelling van de heren Teeven en De Wit bepaald wel. De motie op stuk nr. 20 gaat over de vrijwaring van strafvervolging in het buitenland. Enerzijds noemt de minister dit in zijn brief een punt van zorg, anderzijds zegt hij dat de Centrale autoriteit in de regel wel weet te bewerkstelligen dat van dreigende vervolging in het buitenland wordt afgezien. Dit lijkt mij eigenlijk wat tegenstrijdig. Als die dreigende vervolging in het buitenland in de regel wordt afgewend, wat is dan nog het punt van zorg van de minister?

Wat mij betreft moet er gewoon met andere verdragslanden, zeker verdragslanden die daarvoor openstaan, een vrijgeleiderregeling worden afgesproken. Dat vrijgeleide dient in te houden dat de ouder die voor een procesvoering over gezag en/of omgang met het kind naar een vreemd land wil reizen waar hem of haar een mogelijke strafvervolging ter zake van kinderontvoering boven het hoofd hangt, voor dat doel, dus voor het bijwonen van dat proces, een vrijgeleide moet krijgen. Ik zie dus niet zo veel in onderhandelingen door de Centrale autoriteit over ieder individueel geval. Ik wil gewoon een regeling voor de hele categorie. Waarom werkt de minister niet in die richting?

Misschien wil de minister dit aan de orde stellen in het jaar 2010. Dit zou je kunnen afleiden uit zijn brief. Ik zie echter niet in waarom wij daarmee nog een jaar zouden moeten wachten. Wil de minister zich dus inzetten voor zo'n internationale afspraak, en wil hij dit ook dit jaar al in gang zetten?

Ten slotte kom ik op de motie op stuk nr. 22. Deze gaat over de wens om zo veel mogelijk een omgangsregeling voor een naar Nederland ontvoerd kind te hebben voordat dit kind wordt teruggeleid naar het buitenland. Ook hierbij wijst de minister erop dat de Centrale autoriteit al de nodige inspanningen verricht om dit in individuele gevallen te bewerkstelligen, maar dat ziet er allemaal erg krachteloos uit. Partijen kunnen volgens de minister voor de teruggeleiding van het kind afspraken maken over de omgang en die afspraken kunnen dan door een buitenlandse rechter worden bekrachtigd. Of er voor de teruggeleiding een goede omgangsregeling tot stand komt, hangt dus in eerste instantie af van overeenstemming tussen de ouders en vervolgens, nadat het kind is teruggeleid, hangt de instandhouding van die omgangsregeling ook nog eens af van de buitenlandse rechter.

Waarom wil de minister niet wat druk op partijen zetten om tot een omgangsregeling voor de teruggeleiding te komen door de procedure tot teruggeleiding zodanig te laten verlopen dat er een goede omgangsregeling tot stand kan komen? Dat is toch ook in het belang van het kind?

Mevrouw **Arib** (PvdA): Voorzitter. In het debat dat wij in december vorig jaar hebben gevoerd, stond voor alle partijen vast dat met de huidige gang van zaken rondom kinderontvoeringen het belang van kinderen onderge-

sneeuwd raakt. Ik zal niet op alle moties ingaan. Een aantal moties, van de heer Teeven en de heer De Wit, heb ik medeondertekend. Ik sluit mij wat deze moties betreft bij hun opmerkingen aan.

Ik beperk me tot de motie die ik zelf heb ingediend, de motie op stuk nr. 17. In deze motie wordt de regering verzocht om in het kader van het uitvoeren van het Haags Kinderontvoeringsverdrag de beleidsregel te hanteren dat te allen tijde het belang van het kind zal worden meegewogen alvorens tot teruggeleiding wordt besloten. Hierop heeft de minister gereageerd met het antwoord dat deze motie, voor zover zij een nieuwe, ruimere weigeringsgrond beoogt te introduceren, op gespannen voet staat met het Haags Kinderontvoeringsverdrag en Brussel 2 bis. In de brief wordt geschermd met het internationale Verdrag inzake de rechten van het kind. Toch staat dit vaak haaks op het Haags Kinderontvoeringsverdrag. Het Haags Kinderontvoeringsverdrag is in de jaren tachtig van de vorige eeuw opgesteld. Toen was duidelijk wie het gezag had. Daardoor was het Haags Kinderontvoeringsverdrag helder en eenduidig. Anno 2009 is de situatie in veel landen totaal anders. Gezag is vaak gezamenlijk en soms is het helemaal niet duidelijk wie het gezag heeft. De Centrale autoriteit doet er soms maanden over om te achterhalen of de verzoekende ouder wel het gezag heeft. Er moet echt een omslag komen in het denken, want dat het Haags Kinderontvoeringsverdrag het belang van het kind vooropstelt is echt een holle frase. Graag krijg ik hierop een reactie van de minister.

In het antwoord van de minister wordt in één adem hiermee Brussel 2 bis genoemd. Ik wil in dit verband verwijzen naar de aangenomen resoluties van het Europees Parlement over een EU-strategie voor de rechten van het kind. Collega De Wit heeft dit in het debat in december ook naar voren gehaald. Artikel 91 wijst erop dat in artikel 3 van het VN-Verdrag inzake de rechten van het kind wordt bepaald dat voor alle maatregelen betreffende kinderen, ongeacht of deze worden genomen door openbare of particuliere instellingen voor maatschappelijk welzijn of door rechterlijke instanties, bestuurlijke autoriteiten of wetgevende lichamen, de belangen van het kind de eerste overweging vormen. In het Haags verdrag inzake de burgerrechtelijke aspecten van internationale ontvoering van kinderen wordt onder het belang van het kind een snelle terugkeer na ontvoering verstaan. Het belang van het kind houdt meer in dan alleen een snelle terugkeer. Het gaat ook om de fysieke omgeving en om de leefomstandigheden. Ook wordt niet ingegaan op bijvoorbeeld de leeftijd van het kind. Gaat het nou om een baby of om een schoolgaand kind? Met al deze criteria wordt in het Haags verdrag geen rekening gehouden. Ik wil de minister daarom omroepen om actie te ondernemen en de rechten van het kind bij kinderontvoeringen te beschermen. Ik vraag de minister ook om met voorstellen naar de Kamer te komen.

De minister zegt dat terugkeer een zwakke schakel is in het terugleidingsproces, maar gaat vervolgens niet in op de veilige terugkeer van de verzorgende ouder. Hij gaat meteen door op de verkorting van de terugleidingsprocedure, terwijl dat het probleem niet is. Het probleem is dat de niet-verdienende en verzorgende ouder geen middelen van bestaan heeft en geen onderdak na terugleiding, behalve bij de wederhelft met wie de relatie is stukgelopen. In de ontvoeringszaken waarover wij

Arib

spreken is dit geen optie. Ik verwacht van de minister daarom dat hij vandaag meer te melden heeft dan in de brief die wij op 7 april hebben gekregen.

De heer **Çörüz** (CDA): Voorzitter. De CDA-fractie kan zich vinden in de wijze waarop de minister uitvoering geeft aan de moties. Over de uitvoering van de moties op stuk nrs. 17, 18 en 23 worden wij binnenkort nader geïnformeerd. Een verdragsbepaling staat een optimale tegemoetkoming aan de strekking van de overige moties in de weg. Niettemin verricht Nederland c.q. de Nederlandse Centrale autoriteit de nodige inspanning. Ik geloof oprecht dat ook deze minister zich maximaal inspant en de druk op de ketel houdt. In de moties wordt wel een aantal zorgen geuit, waarin de CDA-fractie zich goed kan vinden. Ik heb ook een aantal zorgen verwoord in het debat. Maar er is wel een knelpunt, in de vorm van de internationale verdragen waaraan wij ons moeten houden. Wij vragen de minister de knelpunten die zich bij de uitvoering van het Kinderontvoeringsverdrag voordoen, in internationaal verband nadrukkelijk aan de orde te blijven stellen, teneinde de uitvoeringspraktijk van het verdrag verder te verbeteren. Het besef dat het primair om de belangen van het kind gaat, moet onzes inziens het internationale uitgangspunt nummer een zijn.

Mevrouw **Peters** (GroenLinks): Voorzitter. Ook vandaag stond in de krant weer een schrijnend verhaal over een uit elkaar gevallen internationale liefde. Beide ouders wilden elk in hun eigen land, Nederland en Portugal, hun dierbare enig kind Anouk behouden. Ze belandden in beide landen in kostbare procedures. De ene ouder hebt uiteindelijk het heft in handen genomen, maar de andere ouder werd door het recht in het gelijk gesteld. De ouder die het heft in handen neemt, is in de praktijk vaak de moeder, zo ook in dit geval. In 70% van de internationale kindervervoeringszaken neemt zij het kind zonder toestemming van de vader mee, zonder tussenkomst van instanties die wellicht hadden kunnen bemiddelen of als neutrale derde partij het belang van het kind hadden kunnen meewegen. In de ontvoeringsfase gaat het dus vaak al mis en wordt het belang van het kind niet meegewogen. In de daaropvolgende juridische fase wordt dit vaak helaas erger. Wie behartigt het belang van het kind in al deze fasen? Voldoet het Kinderontvoeringsverdrag nog aan de eisen van deze tijd? Daarover ging het debat vorig jaar november, waaraan mijn fractie door droevige privéomstandigheden helaas niet kon meedoen. De uitkomst ervan tekent wel hoezeer de Kamer en de regering eraan hechten dat in de huidige praktijk verbetering komt. De minister zegt een wetsvoorstel toe en zes moties werden aangenomen.

Eén ding moet mij van het hart voordat ik op de inhoud inga. In de manier waarop sommige individuele ontvoerings- en teruggeleidingszaken in de media worden belicht of door politici worden opgepikt bespeur ik een tendens om de belangen van het kind gelijk te stellen aan die van de moeder. Waar zijn de vaders in deze verhalen? Ik wil de mogelijke indruk dat het belang van het kind niet ook een gecontinueerde omgang met of soms zelfs een verblijfplaats bij de vader betekent, van tafel hebben.

Waarover gaat het door de minister toegezegde wetsvoorstel? Aan welk tijdschema denkt de minister? Uit de stukken maak ik op dat hij rol en bevoegdheden van de Centrale autoriteit wil veranderen, om een eind te maken aan de bestaande dubbele pet. Is dat alles wat de minister doet ter uitvoering van de motie-Teeven c.s.? Zo ja, dan vind ik dat erg mager. De minister stelt zich bij de uitvoering van de andere moties ook erg formalistisch op. Kan hij meer actie ondernemen?

Mijn fractie heeft de motie-Arib c.s. over het belang van het kind van harte ondersteund. Dat belang wordt beperkt tot het belang bij snellere procedures. Het is weliswaar geen onbelangrijk belang, maar het belang van het kind is daarmee door de minister onvolledig gedefinieerd. Waarom heeft hij niet gekeken naar de mogelijkheden tot verruiming van de uitleg van de weigeringsgronden en van de mogelijkheden van de rechter om niet alleen met de extreem schrijnende omstandigheden, maar met alle relevante individuele omstandigheden rekening te houden? Waarom heeft hij geen ruimere mogelijkheid geregeld om de voorkeuren van het kind mee te wegen, net als bij de nieuwe Zwitserse wet? Kan dat ook niet in dit wetsvoorstel worden geregeld?

Dan kom ik bij de motie-De Wit c.s. De minister verwijst de ouder naar de kortgedingrechter voor het verkrijgen van de schorsende werking hangende het hoger beroep. Waarom wordt die schorsende werking niet bij wet geregeld? Het verdrag verzet zich daar immers niet tegen, doch uitsluitend de uitvoeringswet van deze minister. Andere landen kennen zo'n regeling niet. Waarom repareert de minister dit niet in het toegezegde wetsvoorstel?

De motie-Teeven c.s. over de omgangsregeling na teruggeleiding werd met algemene stemmen aangenomen. De minister voert de motie echter niet uit om formalistische redenen. Waarom wordt de Centrale autoriteit geen nadere verantwoordelijkheden opgedragen?

De **voorzitter**: Wilt u afronden?

Mevrouw **Peters** (GroenLinks): Ja zeker.

De minister kan de Centrale autoriteit een verplichte maximale inspanning opleggen, want zij is een integraal onderdeel van zijn ministerie.

Ik rond af met de vraag hoe het staat met de evaluatie en het subsidieverzoek van het Centrum IKO? Het staat mij bij dat de Kamer daar al lang recht op heeft. Kan de minister dit heel snel aan de Kamer toesturen, want voor ouders die hun kinderen kwijt zijn of dreigen kwijt te raken, zijn de potjes van dergelijke instanties vaak de enige manier om nog voor de belangen van hun kind op te kunnen komen.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

Minister **Hirsch Ballin**: Voorzitter. Ik dank de Kamer voor haar hernieuwde belangstelling naar aanleiding van mijn brief van 7 april over de kindervervoeringen. Ik realiseer mij goed dat dit een moeilijk en, voor de betrokkenen, belastend onderwerp is. Het gaat om de band tussen ouders en kinderen of, beter gezegd, tussen de ene en de andere ouder en kinderen. Daarbij spelen niet alleen

Hirsch Ballin

sterke gevoelens een rol, maar ook sterke overtuigingen dat een kind alleen maar op de ene of op de andere plaats echt goed wordt verzorgd en opgevoed.

Dat is precies waarom in 1980 het Haags Kinderontvoeringsverdrag tot stand is gebracht. Daarbij hebben zich gelukkig inmiddels heel wat staten aangesloten. Ik zou graag zien dat meer staten dat deden, vooral omdat de feitelijke mogelijkheid die zich voordoet ten tijde van vakanties of bij bezoeken aan de ouder in het andere land, en soms ook via andere familieleden, om een kind bij zich te houden en het te beletten om terug te keren naar het land waar het de wettelijke verblijfplaats heeft, niet beslissend mag zijn. Dat wil ik vooropstellen, na wat er zojuist is gezegd over de uitvoering van de moties.

Ik heb al in de voorafgaande besprekingen van dit onderwerp doen blijken dat een aantal van de moties moeilijke elementen bevat. Dat is niet omdat ik mij geen situaties kan voorstellen waarbij de indieners van de moties zeggen: dat zou toch eigenlijk anders moeten. Ik kan mij dat vaak heel goed voorstellen. Het werd ook door enkele leden zo persoonlijk gemaakt: denk aan die ouders, aan dat kind, aan die moeder, of aan die vader, zoals terecht ook werd opgemerkt. Dat wil ik graag doen, maar in een rechtsstaat en in de internationale juridische samenwerking op dit terrein moeten wij niet in een situatie terechtkomen dat het loont om een kind te ontvoeren. Het Haags Kinderontvoeringsverdrag beoogt dat te voorkomen.

Ik stel het op prijs dat de heer Teeven uitdrukkelijk heeft gezegd dat het niet zijn bedoeling is om mij te brengen tot een toezegging die erop neerkomt dat wij onze verdragsverplichtingen schenden. Hij hoeft daar ook niet bang voor te zijn, want dat soort toezeggingen ga ik niet doen, maar ik stel het op prijs dat hij het uitdrukkelijk hebt uitgesproken. Wij moeten ons echter realiseren dat het verdrag nu eenmaal bepaalde verplichtingen meebrengt. Wij kunnen niet onze verdragsverplichtingen opzijschuiven, omdat wij gevallen voor ogen hebben, wat ik nogmaals goed begrijp, waarin het verdrag leidt tot een resultaat waarvan wij menen dat het misschien toch beter is voor het kind dat het blijft bij de ontvoerende ouder.

Op die manier heb ik ook naar de moties gekeken. Vandaar dat in mijn brief aan de Kamer heb geschreven dat ik meen op een bepaalde manier zo veel mogelijk aan de doelstelling van de moties tegemoet te komen. Dat wil ik ook, want ik begrijp de zorgen. Ik ben ook bereid om naar aanleiding van de suggesties van de heer Teeven en anderen nog eens te bezien waar binnen de grenzen van onze verdragsverplichtingen nog mogelijkheden zijn. Dat was ook de strekking van het beroep dat onder anderen mevrouw Arib en de heer De Wit op mij deden. Voorop moet staan – ik onderschrijf volledig wat de heer Çörüz daarover zei – dat het goed is dat wij zo'n verdrag hebben en dat wij dat in acht nemen. Voordat ik inga op de mogelijkheden die ik nog zie om zo veel mogelijk tegemoet te komen aan intenties, zorgen en wensen rondom het belang van het kind, vraag ik ook aandacht voor de spiegelbeeldige situatie, namelijk dat een kind uit Nederland ontvoerd is naar land X. Daar heeft men de overtuiging dat het in het belang van het kind is dat het daar blijft en niet in het in hun ogen wellicht aan lager wal geraakte Nederland wordt opgevoed. Die overwegingen worden met volle overtuiging in land X genoemd, namelijk dat het belang van het kind vergt dat het in afwijking van het Haags

Kinderontvoeringsverdrag niet teruggaat. Onze rechters zullen dat wellicht ook uitspreken. Ik moet nog wel recht van spreken hebben in mijn dialoog met de collega uit land X.

Mevrouw **Arib** (PvdA): Ik heb niemand in de Kamer horen zeggen dat het Haags Kinderontvoeringsverdrag moet worden opgezegd. Dat verdrag heeft zeker een functie en er zit ook een wederkerigheid in. Wij hebben het daar vorige keer uitgebreid over gehad. Ik heb een beetje moeite met de houding: het is nu eenmaal zo, het verdrag is het uitgangspunt, de regel is eerst terugleiden en dan praten. Ik heb er moeite mee dat wij het braafste jongetje van de klas moeten zijn. Bij voorbeeld Zwitserland heeft het verdrag ook ondertekend, maar is tevens van mening dat het verdrag knellend werkt en dat het belang van het kind voorop dient te staan. Ik wil dat de minister zijn nek uitsteekt en bijvoorbeeld samen met Zwitserland optrekt. Ik wil niet dat hij het verdrag opzegt, maar dat hij een aantal knelpunten aan de orde stelt.

Minister **Hirsch Ballin**: Ik ben niet het braafste jongetje van de klas, maar u wilt niet het stoutste meisje van de klas zijn. U begon tenslotte met de opmerking dat u zich aan de verdragen wilt houden. Dan zijn wij al een heel eind! Laten wij nagaan hoe ver wij samen komen. Wellicht brengt dat wat balans in de benadering van het onderwerp. Ik zal er straks op ingaan.

Mevrouw **Peters** (GroenLinks): Dat verdrag is een verworvenheid en dat zeg je natuurlijk niet op. Het mag ons echter niet de blik ontnemen op de vraag of het nog voldoet in de 21ste eeuw met internationale liefdesrelaties. Landen interpreteren het verdrag verschillend. Uitvoeringswetten verschillen. Je kunt dus met een zekere flexibiliteit met het verdrag omgaan, terwijl je het toch in stand houdt. Ziet de minister mogelijkheden om met zijn uitvoeringswet van het verdrag meer tegemoet te komen aan de wensen die in deze Kamer leven?

Minister **Hirsch Ballin**: Ik zie inderdaad nog wat mogelijkheden. Ik ga daar straks graag op in, dus ook op de vraag van mevrouw Peters wat wij wellicht in de wetgeving nog kunnen doen.

De heer **De Wit** (SP): Het betoog van de minister over het verdrag en over het belang van het kind kan ik volgen. Hij zal toch ook erkennen dat het verdrag zich sinds 1980 qua achtergrond, interpretatie en bedoeling heeft ontwikkeld. De situatie nu is dus niet geheel te vergelijken met die van 1980, toen het verdrag is geschreven.

Door de moties ontstaat er een compleet beeld. Uitgaande van het Haags Kinderontvoeringsverdrag sluit de mening van de Kamer aan bij de recente uitspraak van de Hoge Raad, maar ook bij de visie van het Europees Parlement. De Kamer is van mening dat het belang van het kind, als het wordt teruggeleid, expliciet gewogen moet worden. Als wordt teruggeleid, moet vervolgens een aantal belangen van degene die achterblijft, worden behartigd, zoals een omgangsregeling, de vrijwaring van strafrechtelijke vervolging, de schorsende werking enzovoorts. Dus de moties maken juist het beeld compleet en zorgen voor een moderne interpretatie van het verdrag. Onderschrijft de minister dat?

Hirsch Ballin

Minister **Hirsch Ballin**: Er is sinds 1980 natuurlijk een hoop gebeurd. Het internationaal verkeer en ook het internationaal liefdesverkeer is in intensiteit toegenomen. Dat heeft gevolgen voor de toepassing van het verdrag. Het verdrag kent evenwel een paar uitgangspunten die het belang van het kind betreffen, zoals het uitgangspunt dat het kind zo snel mogelijk terug moet naar de gewone verblijfplaats. Denk dan even niet alleen aan pappa of mamma, maar ook aan schoolvriendjes, aan de omgeving, de trouwoudheid en de taal. Het is ook van belang dat de rechter een toetsing uitvoert. Na een ontvoering moet het proces daarvoor in gang worden gezet, zodat de rechter een oordeel kan geven en daarmee voorkomt dat de ontvoering met een contra-ontvoering wordt beantwoord. Ook dat is een waarde die de regeling van het verdrag kent. Het is evenwel mogelijk dat het kind een acuut risico loopt. Dan is er zonder meer reden om niet te lang te wachten. De leden kennen dergelijke gevallen. Ik denk heel concreet aan een geval van ontvoering naar een land dat absoluut onbereikbaar leek te zijn met onze juridische inspanningen en met de inspanningen van ons corps diplomatique. Het heeft de moeder de grootste moeite gekost om met het kind herenigd te worden. Het bevond zich in een land hier ver vandaan, in een staat van ongerede waardoor het moeilijk was om het kind terug te krijgen. Zoals ik zei, kan het kind ook acuut gevaar lopen. Meisjes kunnen het gevaar lopen van genitale verminking. Voor het bereiken van alle goede en belangrijke doelstellingen van het verdrag is echter wel wederkerigheid nodig. Men moet ook niet suggereren dat er meer tegenstelling is dan ik met mijn inleiding tot uitdrukking heb willen brengen. Ik heb helemaal niet gezegd dat ons denken ophoudt met de totstandkoming van de memorie van toelichting bij het verdrag van 1980. Wij moeten echter wel opletten dat wij onze hand niet overspelen. Als wij tegen een andere staat zeggen: "Dat kind moet teruggekomen op grond van de verdragsverplichting", zou men tegen ons kunnen zeggen: "Wij hebben de uitspraken en de moties van de Kamer goed bestudeerd. Wij zijn met u van mening dat het belang van het kind moet prevaleren, maar wij zijn van oordeel dat dat belang met zich brengt dat het in land X blijft. Dat is onze eigentijdse interpretatie van het verdrag." Dat zou dus het antwoord van de collega uit dat verre land kunnen zijn. Met Zwitserland zullen wij niet zo gauw in de problemen komen, maar misschien Zwitserland weer wel met land X. Als zich deze situatie voordoet, moet ik argumenten hebben om naar het verdrag te kunnen verwijzen en om in overeenstemming met onze eigen praktijk een basis te vinden voor mijn standpunt.

Mevrouw de voorzitter. Ik heb uiteraard goed geluisterd naar hetgeen de heer Teeven en anderen zojuist naar voren hebben gebracht.

De heer **Teeven** (VVD): Ik heb nog een vraagje over uw inleiding. Inderdaad, wij moeten rekening houden met de wederkerigheid. Daar hebt u volledig gelijk in. Ik wil echter de volgende situatie nog onder uw aandacht brengen.

Daarbij gaat het er dan om dat Nederland het land is waar het kind naar terug moet, dus wij zijn de staat die het verzoek doet en land X is het aangezochte land. Iemand van land X belt de Centrale autoriteit van het ministerie van Justitie en zegt: "Jullie hebben vervolging ingesteld tegen die ontvoerende ouder, natuurlijk werken

wij mee aan de terugleiding van het kind, maar kunnen jullie de vervolging niet intrekken? Is daar niet over te praten? Door die vervolging wordt de omgangsregeling namelijk geblokkeerd." Stel dat de Centrale autoriteit u vandaag als minister van Justitie zo'n verzoek uit land X voorlegt. Wat doet u dan? Dat zou ik graag vernemen.

Minister **Hirsch Ballin**: O, dan zou ik onmiddellijk aan de heer Teeven denken. Ik zou mij herinneren dat hij heeft gezegd dat het goed is om in dergelijke gevallen op de collega uit land X een beroep te kunnen doen, zodat even met de strafvervolging kan worden gewacht. Ik zou tegen die collega zeggen dat ik alle begrip heb voor zijn argumenten. Ik zou ook proberen om hem goed de woorden die de heer Teeven vanavond heeft gesproken over te brengen. Die zorgen op dat moment voor een elegante formulering. Tenzij wij een strafvervolging moeten instellen wegens gewelddadigheden, misbruik enzovoorts die dat kind heeft ondergaan. Daar trek ik in ieder geval de streep waar ik niet overheen zal gaan, ook niet in zo'n situatie.

De heer **Teeven** (VVD): Ik hoop dat er in land X ook zo'n verstandige minister van Justitie zit in de toekomst.

De **voorzitter**: Dat hopen wij ook.

Minister **Hirsch Ballin**: Dank u wel. Ik verheug me op de Engelse versie van de Handelingen van de Kamer.

Ik ga in op een aantal specifieke punten dat naar voren is gebracht. Daarbij zal ik graag bekijken hoe ver wij kunnen komen zonder daarmee onze internationale verplichtingen op het spel te zetten.

De heer Teeven heeft het punt van de omgangsregeling met beide ouders aangesneden. Ik denk dat wij op dat punt nog wel wat scherper kunnen varen. Daar zal de rechter van het gewone verblijf over moeten beslissen. Dan ligt het eraan of dat een Nederlandse rechter is of de rechter uit het andere land. De Centrale autoriteit en het bureau van de liaisonrechter zullen het belang van de omgang onderstrepen. Ik verzeker de heer Teeven graag dat wij daaraan via de Centrale autoriteit, die onder mijn verantwoordelijkheid werkt, het nodige zullen doen.

De heer Teeven en de heer De Wit hebben het specifieke punt van het hoger beroep aan de orde gesteld. Zou er sprake kunnen zijn van een schorsende werking doordat het hoger beroep wordt afgewacht? Het verdrag heeft het over onmiddellijke terugkeer. Om die reden is in de uitvoeringswet indertijd bepaald dat de terugleidingsbeslissing uitvoerbaar zal zijn bij voorraad. Ik kan mij voorstellen dat wij inderdaad op dit moment het belang van het hoger beroep anders gaan wegen dan dat indertijd is gedaan bij het tot stand komen van de uitvoeringswet van het verdrag.

Dat belang wordt trouwens ook in de praktijk van de rechtspraak gevoeld. Wij komen regelmatig uitspraken tegen waarbij blijkt dat de termijn van de terugleiding zodanig is gesteld dat daarmee feitelijk in hoger beroep een beoordeling kan plaatsvinden vooraleer de terugleiding is geëffectueerd. Daaruit spreekt dat de rechters dezelfde behoefte voelen als door de heer Teeven en de heer De Wit uitgesproken is. Als dat zo is en als wij de vlotte behandeling in hoger beroep – waarnaar trouwens in de praktijk ook wordt gestreefd – zo kunnen verzekeren dat dit voldoet aan het criterium

Hirsch Ballin

van de onverwijde terugkeer uit het verdrag, zou ik me kunnen voorstellen dat wij hierin inderdaad een stap verdergaan en dat wij de mogelijkheid bezien van een wetswijziging die inhoudt dat de beslissing alleen bij voorraad uitvoerbaar is als de rechter in eerste aanleg dat beslist. Er kunnen redenen zijn, gelegen in de urgentie van de situatie, waardoor het automatisme van uitvoerbaar bij voorraad ondanks het hoger beroep wordt doorbroken. Ik ben graag bereid om zo'n wetswijziging in voorbereiding te nemen.

De heer De Wit en de heer De Roon stelden de strafrechtelijke vervolging aan de orde. Ik heb het eigenlijk net al gezegd in antwoord op de opmerkingen en de interruptie van de heer Teeven. Wij zullen op dat punt inderdaad een andere praktijk kunnen invoeren, niet alleen incidenteel. Steeds wanneer dat wordt gesignaleerd zullen wij ons ervoor inzetten dat strafvervolging wordt voorkomen. Het lijkt me in dat geval nuttig dat wij de gevallen identificeren waarin dat probleem zich voordoet. Het is waar – ik heb dat ook in het voorafgaande overleg gezegd – dat als er zo'n omgangsregeling komt en er gelijktijdig strafvervolging boven het hoofd hangt, dan de uitvoering daarvan illusoir wordt gemaakt. Dat zal degene die het recht op omgang wil uitoefenen immers niet kunnen riskeren, tenzij daaromheen speciale afspraken zijn gemaakt. Dan is het het beste dat dat in het civielrechtelijk kader blijft met de grens die ik net aangaf. Als er andere dingen aan de hand zijn, lijkt me dat wij ook op dit punt een stap verder kunnen zetten. In die situaties en in die landen waar dat risico zich dreigt voor te doen moeten wij een afspraak maken en ons ervoor inzetten om die vervolging te voorkomen. Uiteraard betekent het dat wij zelf een soortgelijke bereidheid in dat soort situaties moeten tonen.

De heer **De Wit** (SP): Hoe concreet zijn de afspraken dan die met derde landen worden gemaakt waar een dergelijk risico van strafvervolging aanwezig is? Gaat u dan inventariseren?

Minister **Hirsch Ballin**: Ja, dat zal inderdaad inventariseren betekenen. Als het gaat om een land waar dat stelselmatig en voortdurend gebeurt, is er reden om dat in het algemeen te bespreken met dat land. Als het daarentegen gaat om een land waar dat probleem zich in de regel niet voordoet maar incidenteel wel, dan moet er naar die incidentele situaties worden gekeken en dan heeft het geen zin om daarover afspraken vooraf te maken. Dat zullen wij dus nagaan.

De heer **Teeven** (VVD): U zegt dat die incidentele situaties dan bekeken moeten worden. Er zijn natuurlijk ook situaties waarin door de rechter al onherroepelijk is beslist dat het kind terug moet zodat die beslissing niet meer kan worden teruggedraaid. Ik ga ervan uit dat uw toezegging dat de Centrale autoriteit zich inspant voor de omgangsregeling en het voorkomen van strafvervolging ook van toepassing is voor de situaties waarin over de terugleiding van het kind al onherroepelijk is beslist.

Minister **Hirsch Ballin**: Wij zullen nagaan wat er aan dat soort situaties bij ons en de Centrale autoriteit bekend is. Aan de hand daarvan zullen wij dan in actie komen waar zich dat probleem voordoet.

Verder is gevraagd naar het belang van het kind, gelet op het Internationaal verdrag inzake de rechten van het kind en alles wat voortvloeit uit andere verdragen over de rechten van de mens, in verhouding tot het Haags Kinderontvoeringsverdrag. In het verdrag van 1980 is natuurlijk uitgegaan van het belang van het kind. Daarop zijn de algemene regels afgestemd. In het begin van mijn antwoord heb ik de argumenten ter zake al genoemd. Ik verwijs ook met instemming naar hetgeen de heer Çörüz daarover heeft gezegd. Het doel en het karakter van het Haags Kinderontvoeringsverdrag is de bescherming van het belang van het kind. Dus laten wij nu niet de indruk wekken dat het verdrag als zodanig niet het belang van het kind dient; dat doet het namelijk wel degelijk. Ik herinner ook de situatie in land X, aan de risico's van ontvoering die door risico's van tegenontvoering worden gevolgd, en aan het simpele principe in een rechtsstaat dat je niet eigenrichting tot een succesnummer mag maken. Op dat punt is de Zwitserse clause ook bepaald riskant. De deskundigen zijn van oordeel dat Zwitserland op dit punt niet alleen grenzen heeft opgezocht maar er vermoedelijk ook overheen is gegaan. Het kan zijn dat de Zwitserse praktijk weer meevalt. Ook voor Zwitserland geldt natuurlijk dat wij moeten kijken hoe zoiets in de praktijk wordt toegepast.

Als wij gaan kijken hoe wij het belang van het kind nog beter kunnen beschermen, dan zal dat vooral daarin moeten zitten dat de procedures ten aanzien van het belang van het kind nog zorgvuldiger worden gevolgd. Een element daarvan heb ik de Kamer al enige tijd geleden toegezegd. Het is beter dat de Centrale autoriteit van haar dubbelrol wordt bevrijd. Dat geeft haar een andere relatie tot de betrokken ouders. Zonder te zeggen dat de objectivering nu ontbreekt, geldt ook hierbij dat men moet voelen en zien dat de Centrale autoriteit een orgaan is van de rechtsstaat en niet partij is in het geschil. Daarom ben ik tot de overtuiging gekomen dat het beter is dat de Centrale autoriteit die rol vervult. Het belang van het kind staat voorop. In dat licht is het mijns inziens goed om de rol van de Centrale autoriteit zo veel mogelijk te objectiveren. Bij het geven van een grotere plaats aan het belang van het kind past ook dat er nog een rechterlijke toetsing aan te pas moet komen. De rechter beoordeelt de omstandigheden die ten grondslag worden gelegd aan de vordering. Ik denk dat wij op die manier, met een mogelijkheid om het hoger beroep af te wachten, ook het belang van het kind in de wijze waarop wij uitvoering geven aan het verdrag meer profiel kunnen geven. Het is dus een combinatie van de procedurele verandering en het ontdoen van de Centrale autoriteit van de dubbelrol die ze nu hebt.

Mevrouw **Peters** (GroenLinks): Ik ben het met de minister eens als hij het belang benadrukt van de rol die de Centrale autoriteit speelt voor ouders die in nood en paniek zijn. Voor hen zijn zij het enige aanspreekpunt. Ik zie ook uit naar het antwoord op mijn vraag uit de eerste termijn met welk tijdschema wij wetsvoorstellen op dit punt van de minister kunnen verwachten.

Mijn vraag is een informatieve en gaat over het Zwitserse voorbeeld. De minister zei dat Zwitserland mogelijk zelfs grenzen heeft overschreden. Ik begrijp dat het Zwitserse voorstel inhoudt meer mogelijkheden voor inspraak van kinderen in de procedures, het toekennen van een eigen advocaat aan het kind en het invoeren van een hoorplicht. Kan de minister aangeven welke grenzen

Hirsch Ballin

zijn overschreden en wat eventueel wel interessante suggesties zijn die wij kunnen meenemen uit het Zwitserse voorstel?

Minister **Hirsch Ballin**: Interessant is de procedurele versterking. Daar heb ik net al iets over gezegd. Daar kunnen wij iets mee. Als het gaat over het belang van het kind als toetsingspunt in de uitvoering door Zwitserland van de wetgeving, dan zou het kunnen zijn dat men daar op een punt is gekomen dat de uitvoering van de verdragsverplichting ten opzichte van land X in de knel komt. Ik ben echter de Zwitserse rechter niet. Het is dan ook niet aan mij om een uitspraak te doen over de rechtmatigheid van de Zwitserse wetgeving. Wij kunnen dat wel internationaal bespreken. Ik ben ook van plan om in het kader van het overleg ook met de Zwitsers specifiek na te gaan wat hun opvatting is over de uitleg van het verdrag, zodat wij daarvan kunnen leren. Misschien kunnen wij wel leren wat wij juist niet moeten doen.

Voorzitter. De heer De Roon heeft een vraag gesteld over de pilot en de motie op stuk nr. 17. Over de pilot en de beoogde procedure heeft inmiddels een expertmeeting met betrokken organisaties en personen plaatsgevonden. Daar bleek dat er een breed draagvlak was. Dat laat zien dat wij op dat punt op de ingeslagen weg kunnen voortgaan.

Als het gaat om de verhouding tot het Verdrag inzake de rechten van het kind zou ik in aanvulling op wat ik net heb gezegd, ook nog willen verwijzen naar het arrest van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens van 6 december 2007 in de zaak van Maumousseau en Washington tegen Frankrijk.

Verder heeft de heer De Roon gevraagd naar de kinderonvoeringsregels en het internationale overleg, waar mevrouw Peters ook naar heeft gevraagd. Dat raakt ook de Verordening Brussel II bis. De evaluatietermijn loopt tot 2012. Het Permanent Bureau van de Haagse Conferentie is gevraagd een rapport op te stellen en dat zal worden besproken tijdens de vergadering van de Special Commission in 2011 en dus niet in 2010. Dat duurt nog twee jaar. Ik denk echter dat er nog andere mogelijkheden zijn. Zo'n conferentie is tenslotte meer vrucht van de voorbereiding dan dat daar het werk nog moet beginnen. Ik zal dit onderwerp al eerder tijdens de voorbereiding op die conferentie aan de orde stellen. Hardop nadenkend over de mogelijkheden die zich daartoe aandienen, denk ik dat er wellicht mogelijkheden zijn in het kader van de Raad van ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken van de EU of, omdat dat een ruimer forum is, de vergadering van de ministers van de Raad van Europa, als die op de een of andere manier kunnen worden bereikt voor deze gedachte. Daarnaast zijn er de gewone ambtelijke internationale contacten. Dan kunnen wij daarmee, ook in de voorbereiding, verder komen. Tegelijkertijd zullen wij contact houden met het bureau van de Haagse Conferentie, zodat de hier naar voren gebrachte gedachten die wij de komende tijd binnen mijn ministerie verder zullen ontwikkelen, daar kunnen worden ingesluit.

De heer **Teeven** (VVD): Zonder te willen teruggrijpen, heb ik toch een vraag ter verduidelijking. Waarom was het in uw brief van 7 april eerst zo'n beperkte kring van landen? Enkele Kamerleden hebben zich daarover verbaasd. U komt nu met een ruimhartige toezegging op

dat punt. Dat is zeer te waarderen, maar waarom hebt u die kring van landen eerst zo beperkt gehouden in uw brief van 7 april?

Minister **Hirsch Ballin**: U wilde toch meer ruimhartigheid?

De heer **Teeven** (VVD): Daar ben ik buitengewoon blij mee, maar wat was het idee achter die beperkte kring van landen? Daar zat toch wel een idee achter?

Minister **Hirsch Ballin**: Ja, daar zat een idee achter. Het idee was eigenlijk dat je het beste kunt beginnen met de landen die zich voor ons in de praktijk van het internationaal overleg het eerst aandienen als overlegpartners. Dat laat onverlet dat wij in onze internationale contacten speciaal inzoomen op bepaalde landen waarmee wij goed kunnen samenwerken of waarvan wij weten dat zij een sleutelrol zullen spelen in dat soort discussies. Dat kunnen trouwens ook landen zijn waar wij juist weerstand verwachten. Het lijkt mij echter inderdaad goed om dit ruimhartiger te benaderen en om daarvoor een geschikt Europees forum of – in de vorm van de Raad van Europa – zelfs een enigszins trans-Europees forum te benutten.

Dan de vraag van mevrouw Arib over de positie van de verzorgende ouder. Hoe kunnen wij bewerkstelligen dat een verzorgende ouder die met het kind naar het land van herkomst terugkeert, voldoende opvang heeft qua geld en huisvesting? Het is aan de ontvoerende ouder om kenbaar te maken dat er voor hem of haar beletselen bestaan om met het kind te kunnen terugkeren naar het land van herkomst. De Centrale autoriteit kan daarin een bemiddelingsrol vervullen. Dat is trouwens een reden temeer om de Centrale autoriteit meer in die geobjectiveerde positie te plaatsen. De zorgen die mevrouw Arib uitspreekt, zijn realistisch. Je kunt niet verwachten dat de ouder in zo'n situatie intrekt bij de ex om het probleem op te lossen. Wij moeten dus inderdaad rekening houden met deze situatie. De Centrale autoriteit probeert, als daarom wordt gevraagd, om er in overleg met de achtergebleven ouder en de buitenlandse Centrale autoriteit voor te zorgen dat er het nodige is op het punt van huisvesting en financiële middelen. Dat lukt de ene keer beter dan de andere. Er zijn veel landen X en de situatie in al die landen verschilt sterk, maar de inspanningen zijn daarop gericht. Als er al een echtscheidingsprocedure loopt in land X, kan dit onderwerp daarbij worden betrokken.

Er kan ook aan de rechter worden gevraagd om die afspraken op te nemen in de overwegingen van de terugleidingsbeschikking. Dat heeft het voordeel dat er op die manier in ieder geval wordt geconditioneerd. Daarbij moeten wij ons wel realiseren dat de afdwingbaarheid zal afhangen van de rechtspleging in land X.

Mevrouw Arib en de heer Teeven stelden een vraag over de duur van de procedure, het voordeel van een korte procedure en het voordeel van het erbij betrekken van de instantie. Ik ben daar al op ingegaan. Dit heeft mij in ieder gebracht tot een andere wegging dan de fast hard rule van de uitvoeringwet van het verdrag.

Mevrouw Peters vroeg naar het evaluatieonderzoek inzake het Centrum IKO en de voortzetting van de subsidie. Dat evaluatieonderzoek is intussen afgerond. Men is nu bezig met de rapportage; daar wordt de laatste hand aan gelegd. Wanneer de rapportage bij mijn

Hirsch Ballin

ministerie is binnengekomen en wij die hebben kunnen beoordelen, zal ik tot een besluit komen over de voortzetting van de subsidie. Dat is dus de volgorde van de te zetten stappen. Dat het centrum tot nu toe voor ons van belang is gebleken, zal zeker een factor zijn die meeweegt.

De heer De Roon heeft gevraagd naar de duur van de procedure en de verandering daarin. Dit hangt samen met de nog te beantwoorden vraag van mevrouw Peters over de wetswijziging. De duur van de terugleidingsprocedure op het punt van de praktische invoering, met de erkenning van het belang van de mogelijkheid van hoger beroep, behoudens uitzondering dat er toch uitvoerbaarheid bij voorraad moet zijn, zal worden betrokken in de pilot. De andere ophoudsfactoren worden daarbij zo veel mogelijk vermeden. Wel wordt er gekeken naar de mogelijkheid van mediation. Net als in het vorige debat over dit onderwerp onderstreep ik dat waar met mediation een oplossing kan worden gevonden waarmee beide ouders instemmen, dit in de regel verre is te prefereren. Het biedt de beste kansen op naleving en de minste risico's van spanningen die op het kind worden afgewenteld.

Het is mijn bedoeling om met het wetsvoorstel – dit zeg ik in antwoord op de zeer gerichte vragen van mevrouw Peters – niet lang te wachten en het nog voor de zomer in consultatie te geven. Dat is op heel korte termijn. De onderdelen daarvan zullen zijn: het uitplaatsen van de taak die nu nog bij de Centrale autoriteit berust om als procesvertegenwoordiger op te treden; de functiescheiding waarover ik het eerder al had; het beperken van cassatie tot cassatie in het belang der wet; een bundeling van de rechtspraak zodat deskundigheid voor de beoordeling van deze zaken wordt verzekerd en een regeling over de manier waarop de Centrale autoriteit tot terugleiding kan overgaan.

Ik hoop dat ik hiermee de vragen heb beantwoord en duidelijk heb gemaakt hoe ik verwacht – zonder onze verdragsverplichtingen op het spel te zetten of een situatie te creëren waarin wij ons niet meer op het verdrag kunnen beroepen ten opzichte van andere staten – maximaal met de eisen van zorgvuldigheid en de belangen van het kind rekening te kunnen houden.

De **voorzitter**: Ondanks uw zorgvuldige beantwoording, zijn er toch nog vragen.

Mevrouw **Peters** (GroenLinks): Dank voor de zorgvuldige beantwoording, maar ik heb toch nog een vraag over het wetsvoorstel. Ik heb het schema van de minister goed begrepen en opgeschreven. Hoe wordt geregeld wat de minister net toezegde? Daarbij gaat het over de instructies aan de Centrale autoriteit over het tot stand brengen van omgangsregelingen en het verbod op schorsende werking. In welke fase treffen wij bijvoorbeeld die consultaties bij de Zwitserse autoriteiten aan in de stukken die naar ons toe komen?

Minister **Hirsch Ballin**: De laatste vraag is er één voor de memorie van toelichting. Met het oog daarop zullen wij de nodige deskundigheid over de Zwitserse wetgeving raadplegen. Ik moet er wel bij vermelden dat wat ik net heb gezegd over die wetgeving, eender in de Europese Unie als geheel wordt beoordeeld.

De bepaling over uitvoerbaarheid bij voorraad is van een soort die wij ook in andere wetten tegenkomen. De

rechter heeft te beoordelen of de uitspraak in eerste aanleg uitvoerbaar zal zijn bij voorraad.

Het eerste punt van mevrouw Peters was ...

Mevrouw **Peters** (GroenLinks): De instructies aan de Centrale autoriteit over het tot stand brengen van omgangsregelingen.

Minister **Hirsch Ballin**: Daarvoor is eigenlijk geen wetswijziging nodig. Dat is ter mijner beoordeling en beslissing; de Centrale autoriteit zal dat doen.

De **voorzitter**: Op verzoek van een van de leden schors ik de vergadering.

De vergadering wordt van 20.40 uur tot 20.45 uur geschorst.

De heer **Teeven** (VVD): Voorzitter. Namens alle fracties die hier aanwezig zijn, wil ik de minister hartelijk danken voor de ruimhartige toezeggingen die hij met betrekking tot dit onderwerp heeft gedaan. Daar zullen veel mensen en kinderen blij mee zijn, in Nederland en daarbuiten. Iedereen gaat ervan uit dat dit op deze wijze gestalte krijgt. Ik denk dat de minister wijze woorden heeft gesproken vanavond. Daar zegt de Kamer hem dank voor.

De **voorzitter**: Ik heb begrepen dat de heer Teeven inderdaad namens de Kamer heeft gesproken en dat de andere woordvoerders afzien van verdere inspraak. Na deze complimenten kan ik mij voorstellen dat de minister zelf ook nog een paar woorden wil wijden aan de Kamer.

Minister **Hirsch Ballin**: Voorzitter. De dank is geheel wederzijds.

De beraadslaging wordt gesloten.

Sluiting 20.46 uur

Lijst van ingekomen stukken, met de door de Voorzitter ter zake gedane voorstellen:

De volgende brieven

Geannoteerde agenda Landbouw- en Visserijraad 23 en 24 april 2009 - 21501-32-330
minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
Verburg G. - 9 april 2009
Rondgezonden en gepubliceerd

Geannoteerde agenda voor de vergaderingen van het International Monetary and Financial Committee (IMFC) en het Development Committee (DC) van 25 en 26 april 2009 - 26234-90
minister van Financiën, W.J. Bos - 9 april 2009
Rondgezonden en gepubliceerd